

УДОСКОНАЛЕННЯ ТРЕНУВАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ СТРІЛЬЦІВ ІЗ ПНЕВМАТИЧНОЇ ЗБРОЇ ІЗ ВИКОРИСТАННЯМ ТРЕНАЖЕРНИХ ПРИСТРОЇВ

І. А. Кульчицька, А. П. Дунаєва
Вінницький державний педагогічний університет
імені Михайла Коцюбинського

Резюме. У статті розглядаються питання удосконалення тренувального процесу стрільців з пневматичної зброї із використанням тренажерних пристроїв. Аналіз результатів досліджень констатує, що використання різноманітних тренажерних пристроїв для удосконалення технічної майстерності стрільців є ефективним на різних етапах багаторічного процесу підготовки.

Ключові слова: пневматична зброя, тренувальний процес, тренажерні пристрої, технічна майстерність.

Summary. The article deals with the issues of improving the training process of shooters with pneumatic weapons with the use of simulators. The analysis of the research results states that the use of various technical devices for improving the technical skill of the shooters is effective at various stages of the multi-stage preparation process.

Key words: pneumatic weapon, training process, training devices, technical skills.

Постановка проблеми. Для сучасного стрілецького спорту характерною ознакою є висока щільність результатів та зростання напруженості змагальної боротьби на міжнародній спортивній арені, що вимагає високого рівня спортивної майстерності [1, 4].

Стрільба є технічно складним видом спорту, де ефективність змагальної діяльності залежить в першу чергу від рівня технічної підготовленості спортсменів і рівня специфічних психічних якостей. Виходячи з цього, в кульовій стрільбі основне місце в навчально-тренувальному процесі на всіх етапах багаторічного процесу тренування посідає саме технічна підготовка [1].

Пошук оптимальних засобів і методів технічної підготовки є одним з актуальних напрямів вирішення проблеми удосконалення тренувального процесу стрільців із пневматичної зброї.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Удосконалення тренувального процесу в кульовій стрільбі пов'язане зі зростання спортивних досягнень в цьому виді спорту.

Аналіз даних науково-методичної літератури та контент – аналіз інтернет джерел свідчить, що підвищення ефективності стрілецької підготовки пов'язано з постійним пошуком нових тренувальних засобів і вдосконаленням психофізіологічних механізмів ефективної і точної стрільби.

Більшість закордонних досліджень присвячено оптимізації психофізіологічної підготовленості спортсменів-стрільців. Виявлено, в якій мірі на результат стрільби впливають механізми мозкових ритмів, рівень лабільності нервової системи, характеристики зорового пошуку мішені та інші показники [2].

На думку Ю. С. Коростильової (2011) одним із перспективних напрямків удосконалення техніки стрільби є розробка кінематичних моделей змагальної вправи, які слугуватимуть критеріями оцінки технічної підготовленості спортсменів у даній стрілецькій дисципліні [1].

Ряд авторів вирішення проблеми удосконалення технічної підготовки вбачають у пошуку, розробці та використанні сучасних технічних тренажерних пристроїв. Даній проблематиці були присвячені праці таких відомих дослідників, як М. А. Іткиса, В. Т. Пяткова, М. І. Саннікова, І. П. Заневський, В. О. Кашуба, Ю. С. Пядухов, І. В. Огірко, А. М. Ковальчук та ін. [4]. Науковцями наведено приклади ефективного використання тренажерних пристроїв для удосконалення технічної майстерності стрільців.

Таким чином з'ясовано, що проблема пошуку найбільш ефективних тренувальних засобів та методики технічної підготовки стрільців з пневматичного пістолет-

та є недостатньо розробленою і потребує подальшого вивчення.

Мета дослідження – аналіз та узагальнення даних наукової літератури, які стосуються використання тренажерних пристроїв у стрілецькому спорті з метою удосконалення навчально-тренувального процесу.

Методи дослідження: теоретичний аналіз та узагальнення даних науково - методичної літератури та ресурсів мережі Інтернет; педагогічне спостереження за тренувальним процесом стрільців з пневматичної зброї.

Результати дослідження. За твердженням ряду авторів стрілецький спорт має велике прикладне, політичне і виховне значення в житті суспільства — на сучасних Олімпійських іграх кращі стрільці світу змагаються за володіння 63 медалями у 21 вправі зі стрілецьких видів спорту, стрілецькі уміння використовуються озброєними структурами з метою державної оборони й захисту життя людей, стрілецько-спортивна діяльність є сферою організованого проведення дозвілля [3].

Зростання спортивних результатів в стрільбі, в першу чергу, є прямим наслідком удосконалення техніко-тактичних дій стрільців, процес підготовки котрих ще недостатньо досліджений. Науковим підґрунтям удосконалення техніко-тактичної підготовки стрільців є дослідження процесу підготовки спортсменів (В. М. Платонов, 1999; А. П. Матвеев, 1997; А. М. Лапутін, 1989; С. С. Єрмаков, 1997; І. П. Заневський, 1995; А. Г. Yashchenko, 1997; Р. Norton, 1997; J. Gregg, 1966 та ін.) [3].

Аналіз наукових даних свідчить, що найчастіше в тренувальному процесі стрільців для удосконалення технічної підготовленості крім спеціально-підготовчих (стрілецькі вправи, які виконуються з патроном або без нього, а також у полегшених або ускладнених умовах та ін.) та змагальних вправ зі зброєю використовують тренажерні пристрої [4].

Сучасні технічні тренажери, зокрема оптоелектронні тренувальні системи, широко використовуються в різних видах стрілецького спорту. Метою їх застосування є вдосконалення техніко-тактичної майстерності стрільців.

Дослідження проведені вченими І. П. Заневським, Ю. С. Коростильовою довели ефективність використання оптоелектронних тренувальних пристроїв для удосконалення технічної майстерності стрільців на прикладі тренажера СКАТТ [1]. Даний технічний пристрій, який визнають корисним та зручним у тренуванні, широко застосовують в різних видах стрілецького спорту для контролю та відпрацювання траєкторії руху зброї в процесі прицілювання, точності наведення на мішені і чистоти спуску курка та ін. характеристик [4].

Перевагою оптико-електронного тренажера «СКАТТ» є:

- можливість контролювати траєкторію руху прицільних пристосувань в кожному елементі пострілу, що важливо як для новачка в стрільбі, так і для досвідченого спортсмена;

- інтенсивне використання стрілецьких тренажерів дозволяє скоротити терміни оволодіння технікою стрільби;

- проведення занять з використанням стрілецьких тренажерів дає можливість більш ефективно використовувати час на навчальних заняттях;

- висока якість виготовлення апаратури і програмного забезпечення;

- використання оптико-електронних стрілецьких тренажерів пред'являє нові вимоги до тренерів, сприяє їх професійному росту, оволодінню новими технологіями навчання [5].

Недоліком цього тренажера є дрягяне з'єднання системи зброя-комп'ютер, що не дозволяє виконувати тактичну стрільбу; неможливість тренуватися більше однієї людини по одній мішені.

Висновки. Аналіз науково-методичної літератури дозволив встановити, що основним напрямком оптимі-

зації тренувального процесу стрільців із пневматичної зброї є удосконалення їх технічної підготовленості. Використання сучасних тренажерних пристроїв є ефективним на всіх етапах багаторічного процесу підготовки, оскільки . дозволяє отримати термінову об'єктивну інформацію про технічні параметри процесу виконання пострілу, на основі чого здійснюється корекція процесу технічної підготовки та його складових.

Список літературних джерел

1. Коростильова Ю. С. Удосконалення технічної підготовки стрільців з пневматичного пістолета : метод. посіб. / Ю. С. Коростильова, І. П. Заневський. – Л. : ЛДУФК, 2011. – 109 с.
2. Михалев В. И., Аикин В. А., Корягина Ю. В., Реуцкая Е. А. Современные тенденции тренировочной и соревновательной деятельности в пулевой стрельбе (по материалам зарубежной печати) // Современные проблемы науки и образования. – 2013. – № 6. – Режим доступа: <http://www.science-education.ru/ru/article/view?id=10538>.
3. Пятков В. Т. Теоретико-методичні основи техніко-тактичної підготовки спортсменів у стрілецьких олімпійських вправах : автореф. дис. ... д-ра наук з фіз. виховання і спорту : [спец.] 24.00.01 «Олімпійський і професійний спорт» / Пятков Віктор Тимофійович ; Нац. ун-т фіз. виховання і спорту України. – Київ, 2002. – 40 с.
4. Смовж М. А., Яворська Т. Є. До питання удосконалення технічної підготовки стрільців засобами сучасних тренажерів // Студентська спортивна наука – 2015: зб. наук. праць (2). – С. 171–175.
5. Штофель Д. Х. Сучасний стан, перспективи розвитку і застосування стрілецьких тренажерів у вогневій підготовці (за матеріалами вітчизняних і закордонних виставок) [Електронний ресурс] / Д. Х. Штофель, К. С. Навроцька, Л. В. Ващук // Матеріали XLVII наук.-техн. Конф. підрозділів ВНТУ, Вінниця, 14–23 березня 2018 р. – Електрон. текст. дані. – 2018. – Режим доступу: <https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/all-frtzip/all-frtzip2018/paper/view/4236>.